

บทคัดย่อ

ในอดีตที่ผ่านมาภาคการผลิตเพื่อการส่งออกของไทยได้ทวีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น และนับเป็นจักรกลสำคัญที่ผลักดันให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวในระดับที่สูง แต่อย่างไรก็ตามภายใต้สภาวะการณ์ที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงมากขึ้นในโลก การที่ประเทศไทยจะสามารถก้าวไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในอนาคตอันใกล้ได้จึงขึ้นกับความสามารถในการปรับกลยุทธ์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ ให้สอดคล้องและทันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้นการศึกษามีวัตถุประสงค์หลักที่จะ 1. ศึกษาปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันของไทย 8 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาค ตลาดการเงิน ทรัพยากรมนุษย์ รัฐบาล โครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาและวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการบริหารและการจัดการของภาคเอกชน ว่าไทยมีข้อได้เปรียบเสียเปรียบในปัจจุบันใดบ้าง เมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต ตลอดจนลำดับความสำคัญของปัจจัยดังกล่าว 2. เปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของไทยในปัจจุบันต่าง ๆ ดังกล่าว กับประเทศสิงคโปร์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ จีน ว่าไทยมีข้อได้เปรียบเสียเปรียบอย่างไร ในช่วงเวลาที่ผ่านมา 3. เสนอแนะกลยุทธ์ในอันที่จะเพิ่มความแข็งแกร่งในการแข่งขันของไทยกับนานาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ ตามลำดับความสำคัญ ภายในกรอบเวลาอันเหมาะสม

ผลจากการศึกษาโดยวิเคราะห์แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็น ทำให้สามารถสรุปได้ว่าประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศด้อยลงในปี 2539 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2537 ในทุกปัจจัยที่พิจารณาและศักยภาพของไทยมีแนวโน้มที่จะเลวลงในอนาคต เนื่องจากปัญหาที่บั่นทอนความสามารถในการแข่งขันของไทยในอดีตและปัจจุบันไม่มีทีท่าว่าจะได้รับการแก้ไขหรือบรรเทาลงในทุกขั้นตอนอย่างแท้จริง ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ทับทวีมากขึ้นจนยากที่จะแก้ไขได้ในอนาคต ลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของไทย ปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดคือ ทรัพยากรมนุษย์ รองลงไป ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาค การบริหารและการจัดการของภาคเอกชน รัฐบาล และสิ่งก่อสร้างพื้นฐาน

เปรียบเทียบไทยกับประเทศคู่แข่งใน 8 ปัจจัยดังกล่าว ปัจจัยที่ประเทศไทยค่อนข้างจะด้อยกว่าประเทศคู่แข่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศอุตสาหกรรมใหม่แถบเอเชีย คือ ทรัพยากรมนุษย์ สิ่งก่อสร้างพื้นฐาน การพัฒนาและวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในด้านเศรษฐกิจมหภาคและตลาดการเงิน ประเทศไทยมีความด้อยลงไปกว่าในอดีต ส่วนด้านการบริหารและการจัดการของภาคเอกชน ภาครัฐบาล ศักยภาพของไทยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งที่พิจารณา แต่ก็มีมีความด้อยลงใน

ปัจจุบันเมื่อเทียบกับในอดีต ดังนั้นภาพทิศทางของศักยภาพในการแข่งขันของไทยโดยรวมเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง ภายใต้สภาพแวดล้อมจึงมีลักษณะเสื่อมถอยลงเมื่อเทียบกับในอดีตที่ผ่านมา และมีแนวโน้มที่จะเสื่อมถอยลงไปอีกในอนาคต หากถ้าไม่มีการแก้ไขปัญหอย่างจริงจังโดยเร่งด่วน และถูกจุดในทางปฏิบัติเป็นผลทำให้ช่องว่างระหว่างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชียห่างกับไทยมากยิ่งขึ้น โดยมีมาเลเซียแซงหน้าไทยในเกือบทุกปัจจัยที่พิจารณา โดยที่ฟิลิปปินส์และจีนไล่กวาดไทยขึ้นมาติด ๆ

แนวทางเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของไทยในปัจจุบันที่มีความสำคัญที่สุด 5 อันดับแรก ทางด้านทรัพยากรมนุษย์ ภาครัฐจะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างเร่งด่วนให้แล้วเสร็จใน 5 ปีข้างหน้า วรรรงค์กระตุ้นให้คนไทยมีการปรับเปลี่ยนให้มีความนิยมที่ถูกต้อง เป็นสิ่งที่ภาครัฐจะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนให้มีความต่อเนื่องไปในอนาคต ทางด้านเศรษฐกิจมหภาคในระยะสั้น ภาครัฐจะต้องรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ปรับปรุงประสิทธิภาพด้านการใช้จ่ายของรัฐบาล จำกัดการแทรกแซงทางการเมืองที่มีต่อการดำเนินงานทางด้านนโยบายการเงินของธนาคารชาติ ในระยะปานกลางแผนที่ภาครัฐจะต้องปฏิบัติโดยเร่งด่วนให้แล้วเสร็จในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า ได้แก่ พัฒนาการดำเนินมาตรการทางการเงินในลักษณะ Preemptive พัฒนาการจัดทำงบประมาณในระยะกลางและพัฒนาระบบข้อมูลและความสามารถในการคาดการณ์ด้านเศรษฐกิจมหภาค ทางด้านการบริหารและการจัดการของภาคเอกชน ภาครัฐควรจะต้องส่งเสริมสนับสนุน กระตุ้นให้ภาคเอกชนเห็นความสำคัญและหันมาใช้ TQM อย่างแพร่หลาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต นอกจากนั้นภาครัฐควรจะต้องกระตุ้นให้ภาคเอกชนมีการเตรียมพร้อมที่จะปฏิบัติตามมาตรฐาน ISO 9000 และ ISO 14000 แผนดังกล่าวเป็นแผนดำเนินการในระยะยาวที่จะต้องมีความต่อเนื่องให้แล้วเสร็จตามแผน ข้อเสนอแนะทางด้านภาครัฐบาล ภาครัฐจะต้องพยายามแก้ไขวิกฤตการณ์ขาดความเชื่อมั่นของคน เป็นแผนในระยะสั้นที่สามารถดำเนินการได้ทันทีและจะต้องมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาในระยะปานกลาง ภาครัฐจะต้องมีการปฏิรูประบบราชการโดยเร่งด่วน สร้างระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของภาครัฐบาลและภาคเอกชน เร่งให้มีการปฏิรูประบบการเมือง ส่วนในด้านสิ่งก่อสร้างพื้นฐานในระยะยาว ภาครัฐจะต้องเร่งให้มีการปฏิบัติตามแผนแม่บทการพัฒนากิจการโทรคมนาคม ตลอดจนเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีความต่อเนื่องให้แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

Abstract

Thailand's export has been the most important factor that drives the economy to grow at very rapid pace during the last two decades. However under current international trade and investment regime, whether or not the country can smoothly transform itself into a Newly Industrialized Economy in the near future will depend on its ability to adapt to enable the country to better compete in a changing competitiveness environment. Therefore, the main objective of this study is to investigate into the underlying factors affecting Thailand's competitiveness such as macroeconomic situation, financial market, human resource, government, infrastructure, research and development in science and technology, natural resource and environment and management in private sector. In particular, this study analyzed and compared the current situation of Thailand with those of the past to identify areas that have progressed well and areas that have been worsened and become a main obstacle to development. In addition, it also compared the competitiveness situation of Thailand and other countries namely Singapore, South Korea, Taiwan, Malaysia, Indonesia, Philippines and China. By doing so, it is possible to rank and prioritize the aforementioned factors according to their importance and to come up with a set of effective and practical strategies to strengthen the ability of the country to compete worldwide.

To be able to compare the past and present situation concerning the competitiveness of Thailand, the study conducted an opinion survey. The survey result indicated that Thailand's competitiveness in 1996 was worsened comparing to those in 1994 in every factors and the future trend will deteriorate due to the fact that problems that negatively affected Thailand's competitiveness had not been systematically addressed. Therefore problems are likely to accumulate and become

more difficult to solve in the future. Factors affecting Thailand competitiveness, ranking according to their importance are human resource, macroeconomic factor, private sector management, government and infrastructure.

By comparing the situation with other countries, it can be seen that Thailand was considerably weaker than Asian Newly Industrialized Countries in many important areas such as human resource, infrastructure, research and development in science and technology and environment. The study also pointed out that macroeconomic and financial market conditions of Thailand had deteriorated in 1996 as compared to those of two years ago. Therefore, it can be implied that a gap between Thailand and the Asia Newly Industrialized Countries will be widened, and a country that use to be in a similar stage of development such as Malaysia will likely to surpass Thailand while countries that are consider to be lagging behind such as Philippines and Indonesia will quickly close down the differential gaps.

To strengthen Thailand's competitiveness it is recommended that the government should urgently reform the education system within the next five years. Secondly, it is crucial to attain economic stability as quickly as possible by adopting prudent fiscal policy and the Bank of Thailand should be free from political interference. For a longer-term, efforts should be made to strengthen economic monitoring so that preemptive monetary measures can be effectively applied. Moreover, economic data should be made available on a monthly and quarterly basis so that economic condition can be accurately monitored. Thirdly, it is pertinent that private sector management should be streamlined and that modern techniques such as Total Quality Management (TQM) should be promoted. In addition the government should facilitate and promote the use of ISO 9000 and ISO 14000 among business entities. Fourthly, it is recommended that the government should make it a policy to urgently reform the government bureaucracy to make it better responds to the

changing circumstances and to make it conducive for the public and private sectors joint cooperative endeavors. It is also necessary to reform the political system to create a more transparent decision making process. Lastly, the government should come up with a best effort to produce and rectify master plan for infrastructure development particularly for important sectors such as telecommunication and energy.

· These plans should be effectively implemented according to the set out timeframe.